

Nota wydawnicza

Etyka protestancka została opublikowana po raz pierwszy, pod tytułem *Die protestantische Ethik und der <Geist> des Kapitalismus*, w „Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik” 1904, t. XX, z. 1, s. 1–54, a część druga, po kilkumiesięcznym pobycie Webera w Stanach Zjednoczonych, w t. XXI (1905), z. 1, s. 1–110. Jej na nowo opracowaną wersję przesłał do wydawnictwa we wrześniu 1919 r., korekty całego pierwszego tomu *Gesammelte Aufsätze zur Religionssoziologie*, który ukazał się już po jego śmierci, w końcu maja 1920 r.

Spis rzeczy tego tomu wygląda następująco: *Vorbemerkung* (Słowo wstępne), s. 1–16; *Die protestantische Ethik und der Geist des Kapitalismus* (*Etyka protestancka i duch kapitalizmu*), s. 17–206; *Die protestantischen Sekten und der Geist des Kapitalismus* (*Sekty protestanckie i duch kapitalizmu*), s. 207–236; *Etykę gospodarczą religii światowych*, s. 237–536, otwiera *Wprowadzenie* (*Einleitung*: przekład pod tytułem *Etyka gospodarcza religii światowych* zawiera tom, M. Weber, *Szkice z socjologii religii*, przeł. J. Prokopiuk, H. Wandowski, S. Kozyr-Kowalski (red.), Warszawa 1983, s. 111–152); po nim następuje *Taoizm i konfucjanizm* i *Dygresja: Teoria stopni i kierunków religijnego odrzucenia świata* (przeł. T. Zatorski, Kraków 2000). Tom drugi stanowi *Hinduizm i buddyzm* (przeł. G. Sowiński, Kraków 2000), a tom trzeci *Starożytny judaizm* (przeł. D. Motak, Kraków 2000).

W niniejszym wydaniu nie podjęłam próby dostosowania przypisów do „polskiej normy”. Weber często stosował skróty

tytułów i ich elementów, nie zawsze podawał miejsce czy rok wydania. Część tych danych uzupełnili J. Winckelmann i W.M. Sprondel w *Die protestantische Ethik I. Eine Aufsatzsammlung* (Gütersloh 1991, wyd. 8), część, znikomą, dodałam sama.

W przypadku angielskich cytatów biblijnych odwoływałam się do Authorized Version, czyli King James Version z 1611 r. Polskie przekłady cytatów biblijnych pochodzą z trzech wydań: z *Biblii Tysiąclecia*, wyd. 3, Poznań-Warszawa 1980; z protestanckiej *Biblii Gdańskiej* z 1632 r., przełożonej przez D. Mikołajewskiego (*Biblija Święta*, Brytyjskie i Zagraniczne Towarzystwo Biblijne, Londyn 1948), i z „nowego przekładu”: *Biblia*, Brytyjskie i Zagraniczne Towarzystwo Biblijne, Warszawa 1979. Wybierałam wersję najbliższą literze i duchowi niemieckiego oryginału, nie zważając na jej konfesyjną przynależność. W przypadku terminów biblijnych trzymałam się litery (bo duch zmieniał się). Np. *Busse* tłumaczę jako „pokuta” (Mt 3,2: *Biblia Tysiąclecia*, <nawróćcie się>; *Biblia Gdańska*, <pokutujcie>; „nowy przekład”, <upamiętajcie się>), *Reue* jako „żał”, choć może on też (w postaci doskonałej) oznaczać „skruchę”. Przekład zarówno *Abendmahl* (Wieczera Pańska), jak i *Kommunion* (obu tymi terminami posługuje się Weber, pierwszym najczęściej) jako „komunia” nie oznacza oczywiście nawiązania do jej katolickiej wykładni – przeciwnie: wybrałam go dlatego właśnie, że przez swą oczywistość jest najbardziej bezbarwny. Z tej samej racji odwołuję się też do skrótów tytułów ksiąg biblijnych z *Biblii Tysiąclecia*.

Jako uzupełnienie przyp. 55 *Etyki protestanckiej*, dodaje tu przekład w. 11,20–21 Mądrości Jezusa Syna Syrachowego z *Biblii Gdańskiej*, Gdańsk 1632: „Trwaj w umowie twojej a bądź jej pilen a zestarzej się w pracy twojej. Nie dziwuj się sprawom grzeszników ale ufaj w Panu a trwaj w pracy twojej”.